

Helse- og omsorgsdepartementet
Kommunetjenesteavdelingen
Postboks 8111 Dep,
0030 OSLO

posttmottak@hod.dep.no

Vår ref. 296406/v1

Deres ref.

15. november 2011

Høring NOU 2011:11 "Innovasjon i omsorg"

NITO - Norges Ingeniør – og Teknologorganisasjon er Norges største arbeidstakerorganisasjon for ingeniører og teknologer, med 68.000 medlemmer fordelt på alle sektorer i arbeidslivet.

Generelt

NITO mener utvalget har gjort en grundig jobb, og gitt en god beskrivelse av status på feltet. Vi oppfatter og at utvalget er nytenkende og reflekterende mht spesielt de demografiske utfordringene samfunnet står overfor. NITO er spesielt opptatt av brukerbehov og kommunenes rolle, og er svært positiv til utvalgets signal om en sterkere satsing på innovasjon i offentlig sektor.

NITO savner imidlertid større fokus på hvordan utvalget mener driftingen av velferdsteknologien skal foregå. For å lykkes med innføring av velferdsteknologi i stor skala er det nødvendig med midler og strategier for å følge opp utviklings- og pilotprosjekter over i en driftsfase. Tidligere erfaringer viser at kommunene i for liten grad følger opp velferdsteknologiprojekter med opplæring av personell ifm anskaffelser, og gjennom bevilgninger til vedlikehold.

NITO stiller også spørsmålsteget ved at utvalget i så sterk grad har valgt å fokusere på eldre. Økende andel eldre i befolkningen er riktignok en stor utfordring framover, men antall mottakere under 67 år blir også en stor gruppe mottakere av hjemmetjenester. Dette er som oftest tunge mottakere.

Utvalget mener det må utvikles en ny seniorpolitikk, som handler om mer enn pensjon og eldreomsorg. 2012 skal bli det europeiske året for "Aktiv aldring og solidaritet mellom generasjonene", og utvalget anbefaler at Norge deltar aktivt i dette fremtidsrettede arbeidet. Dette støtter NITO, og er noe vi ønsker å bidra til.

NITO mener:

- Det må utarbeides en nasjonal strategi for innføring av velferdsteknologi som innebærer:
- Opprettelse av et kompetansesenter for velferdsteknologi
- Øremerket satsing på forskning og innovasjon
- Opprettelse av flere tverrfaglig utdanninger innen velferdsteknologi
- Opprettelse av en inspirasjonsbank, der pilotprosjekter, kompetansesenter og bedrifter som ønsker å satse på velferdsteknologiutvikling kan søke om midler
- Opprettelse av en felles webportal for utstyr og løsninger når det gjelder velferdsteknologi

Kapittel 7 Ny teknologistøtte

Utvalget har valgt å konsentrere seg om velferdsteknologi med sikte på å få fram planer og bidra til konkret satsing på innføring i den kommunale omsorgstjenesten. De ser ikke spesielt på telemedisin, eHelse, IKT-utviklingen i kommuneforvaltningen eller tilrettelegging og hjelpemidler gjennom hjelpemiddelsentralens virksomhet. NITO mener det bør etableres en informasjonssentral om hjelpemidler i kommunen. Vi vil også understreke at dagens gjennomsnittlige bredbåndshastighet ikke er tilfredsstillende mht å oppnå velferdsteknologiens fulle potensial.

NITO er i likhet med utvalget opptatt av at den kulturelle og kunnskapsmessige avstanden mellom teknologimiljøene, brukerne og fagmiljøet i omsorgstjenesten blir mindre, og at de løsninger som tilbys er utviklet med utgangspunkt i konkrete behov hos brukeren. Skal teknologiske produkter være tilgjengelige for alle, må de være enkle å forstå, sikre og kreve liten innsats fra brukeren. Brukeren må være trygg på teknologien.

NITO er enig med utvalget i at utnyttelse av potensialet i velferdsteknologien krever en sammenhengende og langsiktig innsats der brukere, ansatte, kommune, stat og næringsliv drar i samme retning.

NITO mener det er positivt at det utarbeides en strategi for eksportpotensialet for norsk velferdsteknologi. Den bør imidlertid være utarbeidet langt før 2015, og bør skje i samarbeid med andre nordiske land. Det er viktig med et nordisk perspektiv.

NITO mener:

- det bør utarbeides en nasjonal strategi for norsk eksport av velferdsteknologi innen 2013
- at kommunene bør etablere en informasjonssentral om hjelpemidler
- at staten bør etablere et teknologiutvalg, som bidrar til koordinasjon av kunnskap i kommunene og inspirasjon for erfarings- og meningsutveksling mellom faglige miljøer i Norge.

Offentlige anskaffelser må forbedres slik at de er innrettet mot å fremme mer innovasjon. Utvikling av velferdsteknologi krever at det gjennomføres bestillerprosesser der kommunene går i dialog om mulige løsninger med leverandører. Bestillere må være opptatt av utvikling, og ikke bare pris. Gode bestillerprosesser kan dermed få teknologileverandører til å samarbeide, noe som er nødvendig for å drive fram kreativitet og utnytte den kunnskapen som finnes. Offentlige anskaffelser rettet mot innovasjon krever således mer kompetente bestillermiljøer med innsikt i både teknologi og omsorgssektoren.

Kapittel 8, Ny innsikt

Utvalget anbefaler myndighetene å utvikle en overordnet, strategisk plan for en kunnskapsbasert omsorgssektor, og at den samlede ressursbruken til forsknings- utviklings- og innovasjonsaktivitet i sektoren bør trappes opp, slik at den anvender én prosent av sine årlige totale utgifter til å utvikle sitt kunnskapsgrunnlag. Dette mener NITO er et veldig positivt signal. NITO mener satsingen på forskning innen velferdsteknologi må styrkes, og at det bør opprettes et kompetansesenter for velferdsteknologi på lik linje med eksisterende kompetansesentre innen helsevesenet.

NITO vil imidlertid påpeke at det må skapes økonomisk rom for satsingene i kommunene, slik at velferdsteknologi ikke salderes bort i driften, eller blir offer for budsjettkutt på teknisk side. NITO mener det er viktig at regjeringen innfører økonomiske insentiver til pilotprosjekter i større skala, til kompetansesenter samt til bedrifter som ønsker å satse på utvikling av velferdsteknologi.

Utvalget påpeker at det kan hentes store gevinster ut av et systematisk nordisk perspektiv, både på sammenstilling av etablert kunnskap og i utvikling av ny viten. NITO er enig i at et nordisk perspektiv er viktig for flere aspekter av velferdsteknologi. NITO støtter forslaget om et Nasjonalt InnovasjonsSekretariat for Omsorgssektoren (NISO).

NITO jobber daglig med rekruttering til ingeniør og teknologyrker. Norge mangler i dag ca 7400 ingeniører og teknologer, og står dermed i en særstilling sammenlignet med andre land i Norden og Europa. Dette er alvorlig, og en forutsetning for satsing på velferdsteknologi er at denne rekrutteringen bedres og sikres. NITO mener derfor at det bør utarbeides en nasjonal strategi for rekruttering til ingeniører og teknologyrker. NITO mener at det er viktig ikke å se ingeniørene og teknologene som en gruppe. De representerer alt fra bioingeniører, til ergoterapeutene, til IKT ansvarlige etc. Alle er en viktig ressurs.

NITO mener:

- Det bør utarbeides en nasjonal strategi for rekruttering til ingeniører og teknologyrker, hvor behovet for kompetanse til utvikling og drifting av velferdsteknologi står sentralt.

Kapittel 9 Ny næring

NITO mener tverrfaglighet i relevante bransjer er sentralt for å forstå brukernes behov. Forskning og tverrfaglige utdanninger kan være en del av tiltakene som bør igangsettes for å utnytte markedspotensialet og stimulere til næringsutvikling.

Utvalget skriver at behovet for å utvikle en innkjøpsfaglig kompetanse vil stige i omsorgssektoren. I tillegg påpekes at innkjøpsmakten må forvaltes på en slik måte at nye løsninger utvikles, og konkrete kjøp av produkter og andre underleveranser er et bevisst led i en langsiktig, brukerorientert tjenesteutvikling. NITO mener dette er viktig.

NITO er enig med utvalget når det gjelder satsing på Nasjonalt program for leverandørutvikling. I omsorgssektoren er det et stort behov for kunnskap om selve regelverket.

NITO er også enig med utvalget i at det er urealistisk å se for seg utvikling av innovasjonsprosesser uten finansiering fra sentrale myndigheter. Utvalgets forslag til en norsk satsing for omsorgsfeltet, er inspirert av den danske strategien (ABT-fondet). NITO støtter en slik modell.

Bestillerkompetanse som innovasjonsdriver

Utvalget skriver at det "kan argumenteres for at det bør opprettes en nasjonal (eventuelt en nordisk) behovsplattform for omsorgsfeltet. Dette støttes av NITO.

Utvalget peker på tre viktige betingelser, blant annet at spørsmålet om industrielle tekniske standarder må belyses og avklares, slik at norske produkter utvikles etter standarder som er framtidsrettede. NITO mener det må stilles krav til teknisk standardisering.

NITO mener:

- Det bør opprettes tverrfaglige videreutdanninger og mastergradsstudier innen velferdsteknologi.
- Det bør utarbeides krav til teknisk standardisering.

Med hilsen

Marit Stykket
President

Steinar Sørli
Generalsekretær

